

Handläggare: Lisbeth Oulis
Tfn: 08-508 02 340

Till
Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Utredningstider på ungdomsenheten

Svar på skrivelse från Abebe Hailu m.fl. (s)

Förslag till beslut

Tjänsteutlåtandet utgör svar på skrivelsen.

Olle Johnselius
stadsdelsdirektör

Sakir Demirel
verksamhetsområdeschef

Sammanfattning

Tjänsteutlåtandet utgör yttrande över skrivelse från Abebe Hailu m.fl. (s) om vad förvaltningen avser göra för att undvika att arbetsbelastning anförs som skäl för att förlänga utredningstiderna.

Förvaltningen har undersökt vad som enligt lagen kan vara giltiga skäl att förlänga utredningstiden. Att hänvisa till arbetsbelastning är inte ett godtagbart skäl. Förvaltningen beskriver vidare arbetssituationen vid ungdomsenheten och vad förvaltningen har gjort och kommer att göra för att förbättra densamma.

Skrivelsen

Vid stadsdelsnämndens sammanträde den 27 augusti 2009 lämnade Abebe Hailu m.fl. (s) in en skrivelse till nämnden. Stadsdelsnämnden gav förvaltningen i uppdrag att bereda skrivelsen, som har följande lydelse:

”På listorna över de senaste delegationsbesluten inom ungdomsenheten som redovisats för den sociala delegationen har framkommit att det råder hög arbetsbelastning. Vid ett par tillfällen har beslut med följande lydelse noterats:

’Beslut att förlänga utredningstiden enligt 11 kap 2 § SoL från xx fram till yy då det på grund av arbetsbelastningen ej varit möjligt att inom utredningstiden slutföra utredningen.’

Utredningstiden har på detta sätt förlängts med en månad, vilket vi anser oacceptabelt. Med anledning av detta önskar vi få ett skriftligt svar på vilka åtgärder förvaltningen vidtar för att i framtiden undvika förlängningar av utredningstiden av resursskäl.”

Förvaltningens yttrande

Lagstadgad utredningstid

Av socialtjänstlagen 11 kap 2 § framgår att en utredning om socialnämnd behöver ingripa till ett barns skydd eller stöd ska bedrivas skyndsamt och vara slutförd senast inom fyra månader. Finns det särskilda skäl får socialnämnden besluta att förlänga utredningen för viss tid. Sådana ”särskilda skäl” är enligt lagstiftaren i väntan på en barnpsykiatrisk utredning eller då en polisutredning i ett fall av övergrepp mot barn inte kan slutföras inom den föreskrivna tiden. Lagstiftaren har alltså angett en snäv ram för när förlängning är skälig.

Att vissa utredningar tar längre tid att slutföra än fyra månader är en verklighet som socialsekreterarna vid ungdomsenheten delar med såväl socialsekreterare i staden som i hela landet. I länsstyrelsens granskning inom länet av den sociala barn- och ungdomsvården 2006-2007 fann man t.ex. att ca 25 % av utredningarna hade tagit längre tid än fyra månader och att i hela 65 % av dessa fanns inget förlängningsbeslut.

Skälen till att vissa utredningar tar längre tid att slutföra än fyra månader varierar. Det finns ett antal situationer som handläggaren inte kan påverka, t.ex. att familjer åker till hemlandet eller på andra sätt håller sig undan kontakt vilket påverkar utredningstiden. Vissa utredningar är mer komplicerade ur flera aspekter och är därför svåra att färdigställa inom lagstadgad tid.

I barnskyddsutredning, SOU 2009:68, diskuteras huruvida den lagstadgade utredningstiden bör förkortas på grund av ovissheten för barn och föräldrar. Utredning-

en pekar dock på att många utredningar är omfattande och att utredning ska ses som en process tillsammans med familjen för att komma fram till lösningar på de problem som föranlett utredningen. Det kan i många fall ta tid att etablera kontakt med familjer som känner sig kontrollerade och pressade. Utredningen nämner också att under den tid BBIC (Barns Behov i Centrum) är under införande, medför det att utredningarna tar extra lång tid. Barnskyddsutredningen ansåg att utredningstiden i lagen inte bör förkortas. En tydlig struktur för utredningen genom en utredningsplan som kommuniceras med föräldrar och barn/ungdom bör dock minska upplevelsen av ovisshet, menar utredaren.

Beskrivningarna i barnskyddsutredningen av skälen till att vissa utredningar tar längre tid än andra stämmer väl överens även med situationen i förvaltningen.

I vilka fall socialtjänsten har rätt att förlänga utredningstiden har diskuterats bland annat med ansvariga för stadens utbildning i riktlinjerna för handläggning och dokumentation i barn- och ungdomsärenden. Att familjer håller sig undan och/eller att oron för barnet/ungdomen är så stor att utredningen inte kan avslutas förrän socialtjänsten har fått fram tillräckligt underlag för beslut kan vara skäl att förlänga utredningstiden även om de inte finns upptagna som exempel i kommentarerna till lagen.

Anledningen till att utredningstiden på senare tid i några fall förlängts med hänvisning till arbetsbelastningen, grundar sig på något som en tjänsteman vid länsstyrelsen uttryckt i samband med ett tillsynsbesök i staden. Förvaltningen har undersökt saken vidare och fått besked både från länsstyrelsen och stadsledningskontorets juridiska avdelning i Stockholms stad att arbetsbelastning inte får användas som skäl till att utredningstiden inte kan hållas.

Situationen på ungdomsenheten

Att färdigställa alla utredningar inom fyra månader är något som socialsekreterarna och arbetsledningen inom ungdomsenheten gör sitt yttersta att åstadkomma. Arbetsbelastning och arbetsanhopning har dock varit en bidragande orsak till att utredningar inte kunnat slutföras inom fyra månader. Att 603 ärenden inkom under perioden 090101 - 090930 mot 450 samma period året innan, har givetvis påverkat utredningstiderna. Till detta ska läggas att, en brottsvåg under april-maj med många grova brott med ungdomar i nedre tonåren inblandade, krävde omfattande insatser från ungdomsenhetens sida.

Förvaltningen bedömer att det funnits tillräckliga ekonomiska resurser för personal. Vid ett utökat uppdrag för ungdomsenheten då 18 och 19 åringar tillkom som målgrupp 2009 fick ungdomsenheten budgetförstärkningar på personalsidan för att möta detta.

Enheten har dock inte haft full bemanning under året. Det finns flera orsaker till detta. Rekryteringsprocessen i början av året stannade upp med hänsyn till att omorganisationer inom andra verksamheter förväntades skapa övertalighet av socialsekreterare i förvaltningen. Ungdomsenheten fick under våren överta tre socialsekreterare från verksamheter med övertalighet, men de berörda medarbetarna var alla tjänstlediga. Två av dessa har återkommit i arbete under senare delen av året. Utredarteamen har således inte varit fullt bemannade under året.

Införande och implementering av BBIC har bidragit till att höja kvaliteten i utredningarna. Det tar dock tid att lära sig använda BBIC-strukturen i utredningarna och det har medfört att administration och dokumentation har ökat väsentligt för socialsekreterarna, vilket får konsekvenser i detta sammanhang. Tyvärr bidrar även brister i staden elektroniska dokumentsystem Paraplyet till att dokumentationen i BBIC:s fastställda mallar tar längre tid än tidigare. Detta har påpekats av förvaltningen i olika sammanhang utan att några åtgärder vidtagits från staden centralt.

Enheten har också satsat på att erbjuda insatser på hemmaplan för alltför ungdomar. Att kombinera och utforma öppenvårdsinsatser för den enskilda ungdomen kräver betydligt mer tid av socialsekreterarna än placeringar utanför hemmet gör.

Mot ovanstående bakgrund kan det ibland vara svårt att i det enskilda fallet avgöra vad som mest bidrar till att utredningstiden behöver förlängas.

Förvaltningens åtgärder för att hålla utredningstiderna

Förvaltningen har en pågående process för att fylla vakanserna på enheten. I avvaktan att vakanserna med anledning av tjänstledighet och sjukdom kan fyllas har förvaltningen tagit in två utredarkonsulter.

Under hösten kommer både barn- och ungdomsenheten att införa en mottagningsfunktion som ska ta emot anmälningar/ansökningar, göra förhandsbedömning och hantera akuta ärenden. Syftet med mottagningsfunktionen är att effektivisera mottagandet av inkommande ärenden och säkerställa att mottagandet sker på ett rättsäkert och professionellt sätt. Även om det är för tidigt att säkert veta, kan det också medföra säkrare bedömningar huruvida utredning ska inledas eller inte. Det förväntas även leda till en bättre arbetssituation för utredarna.
